

« *Ajde ! Ne
pravi od toga
čitav roman!* »

RAZNOVRSNSI NAČINI NASILNOG PONAŠANJA PREMA ŽENAMA

*Sadržaj Ništa ne opravdava nasilno ponašanje 02 Raznovrsni načini
nasilnih ponašanja prema ženama 04 Ciklusi nasilnih porodičnih sukoba
06 Nasilna ponašanja : jedan zamršen krug 10 To se samo dešava dru-
gima 14 Kako to izbeći ? 16 Svakidašnji pokušaji napastvovanja 17
Nasilno ponašanje nije privatni problem 18 Zakon od 8. septembra 2003 u
vezi kućnog nasilnog ponašanje 20 Šta posle ? 22
Kome se obratiti ? 23-24*

OVOME NEMA
VIŠE OPRAŠTANJA
Protiv nasilnog ponašanja
prema ženama i devojčama

PREDGOVOR

Vi imate sada u rukama novi primerak priručnika pod nazivom **« Raznovrsni načini nasilnih ponašanja prema ženama »**

Stručne osobe, koje su svakodnevno u odnosima sa ženama i decom koja su maltretirana, su sastavili ovo prvo izdanje teksta za ovaj priručnik. Pokazalo se jako neophodno i to iz dva razloga : Sa jedne strane, je bila velika potražnja za taj priručnik, koji se brzo razdelio, a sa druge strane zbog uvođenja zakona protiv kućnog nasilnog ponašanja.

Taj zakon predviđa prisilno iseljenje iz stana osobe koja se nasilno ponašala. To zapažanje koje se prati već 2 godine, dovelo nas je da razmislimo i mi o tome. Imajući u vidu, da imamo oko 460 000 stanovnika, prosečno u godini se izvršava oko 13 prisilnih iseljenje iz stana. Šta više, u okviru nasilnih kućnih ponašanja nekog iz njihove familije, oko dvadestoro dece takođe su bili očevidci takvih događaja.

Suprotstaviti se takvim nasilnim ponašanjima u kući, je bio jedini pravni potez da se ostvari ravnopravnost između žena i muškaraca u našem društvu.

Ja se nadam da će ovo novo izdanje priručnika, koje prikazuje takva nasilna ponašanja, direktno potpomoći velikom broju žena i muškaraca u njihovim zalaganjima da izađu iz tog zamršenog kruga u kojem se dešavaju takva nasilna kućna ponašanja.

Marie-Josée JACOBS
Ministarka za ravnopravnost

NIŠTA NE OPRAVDAVA NASILNO PONAŠANJE

NASILNO PONAŠANJE PREMA ŽENAMA IMA RAZNOVRNSNA LICA : "Ajde ! Ne pravi sada roman od ovog". Takva vrsta opravdanja, koja se sreću nakon jedne takozvane beznačajne slučajnosti, su samo zato ispoljena, da bi se takav postupak opravdao ali to je potpuno neumesno. U suštini toga, takvo nasilno ponašanje otpočne već u onom momentu kada se žrtva oseća da je ponižena, omalovažena i povređena.

JEDAN POSTUPAK NASILNOG PONAŠANJA, TAKAV DOGAĐAJ OSEĆAJU SAMO ŽENE KAO TAKVIM. Samo one mogu da same ocene šta znači napastvovanje, grdnje, fizički nasrti ili nasilno ponašanje, jer samo one tako nešto dožive u tim trenucima.

NASILNO PONAŠANJA PREMA ŽENAMA JE UOBIČAJNI PROBLEM DRUŠTVA. Često se stavlja odgovornost jedne takve slučajnosti na teret žrtve: "Ti si ta koja je to prouzrokovala". Iz toga čak ponekad takve žrtve same sebe okrivljuju. "Ja nisam trebala da pristanem da idemo zajedno kod njega". Ali voliti biti sa nekim u društvu, ne daje za pravo da se ta osoba siluje. » Minić kod ženske osobe ne daje za pravo da se ta osoba napastvuje ! Jedna svađa ne opravdava udarce po licu !

*Nasilno ponašanja prema
ženama je uobičajeni
problem društva.*

*«Ajde ! Ne
pravi od toga
čitav roman !»*

NIŠTA NE OPRAVDAVA NASILNO PONAŠANJE. Žene nisu samo ugrožene na ulici ili u usamljenim čekaonicama na železničkim stanicama.

Suprotno tome: To se događa u privatnoj sredini, u samoj sredini njihove bračne zajednice, kada su žene sistematski nasilno ugrožene. Taj fenomen obuhvata sve društvene klase.

Često, te arambaše su "normalna" bića bez nekih loših nastupa za okolinu, koji na prvi pogled ne predstavljaju nikakav lični problematični utisak, bilo to u njihovoj profesiji ili društvenom ophođenju. Izvan njihovog familijarnog kruga, većina tih muškaraca, znaju da se pokažu sasvim korektno: Uljudan komšija, dobar poslovni kolega, angažovan u dobronamernim organizacijama ..... Ali na drugoj strani, kod kuće, te osobe tuku, ponižavaju a i znaju silovati a to da dokažu da su oni najjači, da steknu veće poštovanje i da dokažu svom bračnom drugu da su jači od njega a to možda iz razloga što nikada do sada nisu naučili da se dotičan sukob može rešiti na neki lepši način. Često takvo nasilno ponašanje u bračnoj sredini, ne izražava nikakvu sumnju kod daljnjih porodičnih osoba ili prijatelja (prijateljica).

RAZNOVRSNSI POSTUPCI NASILNIH PONAŠANJA PREMA ŽENAMA

OVO SE DEŠAVA KOD PREVOZA U JAVNOM SAOBRAĆAJU : On sedi preko puta nje i fiksira je neprestano. On traži namerno njen pogled i pokušava da dobije njen pogled.

Njoj je to neugodno, ona ne gleda u pravcu njega i trudi se da ignoriše takvo napastvovanje.

OVO SE DEŠAVA U SPAVAĆOJ SOBI. » Dva puta nedeljno, to je bračna obaveza. » To ona izjavljuje da se zna, jer njen suprug je siluje već godinama.

OVO SE DEŠAVA KOD VEČERNJIH ZABAVA : »Profesor zabavlja svoje pozvane goste :
» Moja žena je postala prava intelektualka, i to kao i ja : ona je sad baš pročitala jednu knjigu », on je ismeva u njenom prisustvu.

» Dva puta nedeljno, to je bračna obaveza. »

OVO SE DEŠAVA U SOPSTVENOM STANU : On izjavljuje: « Samo sam hteo da joj pokažem ko ovde komanduje». Kada se ona usudila da ga svojevolutno upita da joj da novac za kućne potrebe, on ju je lepo izudarao po licu.

OVO SE DEŠAVA NA TELEFONU : Ona bude nazvana i ponovljeni pozivi su bezobraznog karaktera. Ti telefonski pozivi joj prouzrokuju odvratni i mučni osećaj. U svome sopstvenom stanu, više se ona ne oseća sigurnom.

OVO SE DEŠAVA NA RADNOM MESTU : «Ako se pokažete malo više inteligentom, ja bi onda na moj način mogao da uradim nešto za vas », kaže njezin šef i u istom momentu joj stavlja ruku na potiljak.

GODINE 2004, U LUKSEMBURGU,
VIŠE OD 950 ŽENA I DECE SU TRAJILI DA BUDU PRINUDNO SMEŠTENI
I DA STANUJU U PRIHVATILIŠTU ZA ŽENE.

CIKLUSI NASILNIH PORODIČNIH SUKOBA

Većina tih dotičnih žena ne gube nadu da će se njihova situacija normalizovati.

Ali često je ta njihova nada uzaludna.

U suštini, takvi bračni partneri su se zatvorili u jedan zamršeni krug, bez da su svesni. Često, to počinje u principu bezazleno. Ali već kad je dosta zakasnilo, te žene uvide da takvi problemi već odavno postoje i sećaju se čak i tog nepoželjnog poteza, a to je bio prvi šamar.

FAZA 1:

Iz dosadašnjih iskustava, mi imamo pregled da poneka ophođenja, često označavaju početni ciklus nasilnih ponašanja:

- > _____ «Je li nije bolje da mi zajedno mirno provedemo naše večere u našem stanu?», predlaže on i to svaki put kada je ona zakazala sastanak sa svojom prijateljicom. Tako ona iz dana u dan to doživljava i na kraju nema više volje da poseti svoje prijatelje (prijateljice).
- > _____ On postaje ljubomoran i svugde vidi samo rivale. Njemu za ljubav, ona se smesta vraća kući posle radnog vremena.

*»Ti znaš
samo da se
debljaš!«*

- > _____ On ne voli ženinu familiju. U početku ona ide sama kod njih, ali postepeno ona ih sve manje i manje viđa i na kraju ona ih viđa jako retko.

Iz dana u dan, on sve više izvršava svu kontrolu nad životom njegove žene i malo po malo, ona će se potpuno udaljiti od svoje familije i svojih prijatelja (prijateljica).

FAZA 2:

On ne pita više učtivo : on sve zahteva ! Sve samo kritikuje. Reči koje on upotrebljava su takvim tonom da to postepeno postaju samo uvrede.

- > _____ Bilo da se radi o domaćinstvu («Ti ne znaš ni jednostavno da kuvaš!») ili da je reč o vaspitanju dece («Čak i sa njima ne izađeš na kraj i da te poštuju !»), njega više ništa ne zadovoljava.
- > _____ On kritikuje njen fizički izgled («Samo znaš da se debljaš!»), ili je napastvuje kada ona želi de se malo povuče (« Ja nisam nikad imao takvog nitkova kao partnerku u krevetu kao tebe »).
- > _____ On očigledno traži način da je uvredi, sistematski ubija njena osećanja i traži kako da je omalovaži.

Ona se više ne brani. Njegova nastojanja da je što više ponizi se postepeno ostvaruju. Dolazi do toga, da ona samu sebe zamrzi i da sama sebe isto više ne poštuje.

CIKLUSI NASILNIH PORODIČNIH SUKOBA

FAZA 3:

Moguće je da ona više nije osetila bolove. Ipak, taj prvi udarac je zaista jedan šok. On ju je ošamario, jer je ona ipak došla kući sa zakašnjenjem sa posla i da je on dobio jednostavno nervni napad i iznerviraose, kada se ona usudila da mu protivreči nešto u vezi toga.

FAZA 4:

Najkasnije sutra ujutro, njemu je žao da se «tako ponašao».

- > _____ On se srami , traži da mu žena oprost, daje joj cveće na polkon. « To se više neće nikad desiti ! Ja sam se potpuno izgubio u tom momentu.
- > _____ Traži način da objasni zbog čega to taista nije bila njegova greška : na poslu ga nervira poslodavac ; u kući ga deca isto nerviraju .... a isto tako da on nije mogao da podnese da je baš našla taj dan da otpočne diskusiju sa njim.
- > _____ Pokazuje se da je najbolji od svih drugih muževa. Bračni odnosi su dobro uspostavljeni a čak dolazi i do stanja da se oni jedno vreme jako lepo slažu.

« To se više neće nikad desiti ! U tom momentu ja sam se potpuno izgubio! »

Međutim, prava istina slabi. Iz iskustva je utvrđeno, da najveći broj muškaraca koji su se jedan put fizički obračunavali sa svojim ženama, nastaviće to ... sve dok ih neko ne spreči.

Onaj put kada je ciklus nasilnog ponašanja otpočeo, on će se ponavljati: Hiljadu puta, on će obećati da će se promeniti ali hiljadu puta će je opet tući i to iz čisto banalnih razloga a šta više sa što manje i manje kolebanja.

NASILNO PONAŠANJA : JEDAN ZAMRŠEN KRUG

Gledano sa spoljne strane, moglo bi nam se učiniti da je potpuno neshvatljivo da puno žena podnose dosta godina nasilno ponašanje njihovih životnih partnera.

A to je iz razloga, jer ta dotična žena često dobija utisak da je njena situacija nepromenljiva.

- > _____ Onog momenta kada se žena odlučila da prekine odnose, neke pretnje se pojavljuju: Strah da će joj muž osporiti kontakt sa svojom decom, bojaznost od osvete njoj, njenoj deci i njenoj daljnjoj porodici, ucenjivanje putem pokušaja samoubistva muža .....
- > _____ Ako je ona finansijski zavisna od svog muža, da može da otkloni materijalne prepreke (nedostatak ekonomskih sredstava za život, potreba da nađe odgovarajući smeštaj i radno mesto...) čini joj se da ona to ne može uspeti ostvariti.
- > _____ Takvo nasilno ponašanje je realno došlo u red svakidašnjih zbivanja.
- > _____ Ona se i dalje oseća odgovornom da se sve odvijalo u harmoniji u njenom domaćinstvu i misli da je njena krivica kada dođe do svađa. Ona takođe ima brigu da deci ne bude osporen kontakt sa njihovim ocem a to toliko dugo, dok to nasilno ponašanje ne dovede u životnu opasnost.

*Ona se još
nikad nije
osećala
usamljenija
nego sada.*

- > _____ Ona veruje da neće uspeti, da je sve promašeno. Ona se stidi i više se ne usuđuje da se izjada svojoj najboljoj prijateljici ili svojim. Ona se još nikada nije osećala usamljenija nego sada.
- > _____ Ona se nalazi u najlošijem položaju potpune usamljenosti od društvene okoline i nema više nikakvu priliku da pronađe neko rešenje.
- > _____ Ona je stavljena na milost spoljnog pritiska, na primer, jer je ta društvena okolina osuđuje i koja više želi da ona ipak ostane kod svog muža da bi opravdala ugled cele te okoline. Tako jedna žena koja traži spas od nasilnog ponašanja svog bračnog druga, treba u čestim slučajevima, da to učini sama i to protiv volje svih tih.
- > _____ Česti je slučaj, da ona ne poznaje ni zakonske odredbe ni gde se može obratiti nekom specijalnom odeljenju. Zbog srama ili straha, ona se dvoumi da traži pomoć a čak i se ne usudi da se upusti da se to njeno pravo ostvari na osnovu sudskih mera.

2004 GOD., VIŠE OD **1000** ŽENA JE TRAŽILO SMEŠTAJ U ZGRADAMA ZA ŽENE ILI DA IM SE DA SAVET OD STRANE TAKVE USTANOVE DA BI DOBILE INFORMACIJE ILI POMOĆ U VEZI PROBLEMA NASILNIH PONAŠANJA U TIM BRAČNIM ZAJEDNICAMA.

Josette (49 god.), 2 odrasla deteta

Pošto ju je muž još više od ovog poslednjeg puta dobro istukao, Josette je prvo otišla u bolnicu a posle direktno u zgradu za zbrinjavanje žena.

Josette-ina deca su već odrasla i žive svoj život. Već dugo vremena pre ovog slučaja, ona su joj savetovala da traži razvod braka. Deca ne mogu da shvate zbog čega je ona godinama toliko dugo trpela kao mučenica.

Josette nije nikad imala svoj lični dohodak na osnovu nekog radnog odnosa ; Ona je celog života bila domaćica i majka te familije. Njen muž ju je maltretirao od početka, ali se to strašno pogoršalo kada su deca napustila kućnu sredinu. Već više puta ona je odležala u bolnici, jer se muž nasilno i bezganično drsko ponašao prema njoj. Nakon takvih scena, a on i sam to je zvao « pogrešni potez », bio je fin i uljudan prema Josette. Kupio bi joj poklone uz obećanje da će se sve promeniti.

Josette više ne veruje u ta obećanja. Dugo vremena ona se uzaludno nadala da će se njen muž promeniti. Sada kada su njena deca napustila familijarnu sredinu i žive svoj sopstveni život, ona se više ne oseća dužnom da « čuva to njeno porodično гнездо ».

Mesec dana posle dolaska u tu zgradu za zbrinjavanje žena, ona je podnela tužbu za razvod braka. Njen muž pokušava da spreči taj postupak na sve načine. Mada ona sama ne zna tačno od čega će da nastavi svoj budući život, Josette se čvrsto odlučila da neće nikad više da se vrati kod njega.

Anabella (28 god. stara), 1 dete od 10 meseci

« Prvi put kada me je muž istukao bilo je šest meseci nakon našeg venčanja i njegove ruke nisu bile mlitave. Bila sam čak tri meseca u drugom stanju, ali su prštale samarčine. Jedini razlog tog nasilnog postupka je kada sam ga upitala kada će da se pripremi i traži neko radno mesto. Izgubila sam bebu. Ja sam onda htela da napustim muža, ali mi se učinio da je potpuno izgubljen, i zakleo se da mi

neće nikada više naneti bolove. Zaista sam mu poverovala da će se promeniti. Htela sam da mu dam još jednu šansu, da bih ja dobila osećaj da se zalažem da održimo tu bračnu zajednicu. Šest meseci posle toga, ja sam opet ostala u drugom stanju. U to vreme, on je puno puta izlazio sam. U tom periodu on je kritikovao moj fizički izgled i upotrebio bi ružne i sramotne reči. Kada se kasno naveče vratio kući, on je zahtevao da ustanem iz kreveta i da mu spremim nesto za večeru. Poneki put me je čak i ošamario ..... Osećala sam se jako poniženom ali sam ipak imala nade da će promeniti svoju narav onda kada se rodi naše dete. Ipak sam poslušala savet jedne prijateljice i zakazala sasanak u jednom odeljenju za informacije za žene.

Ali pored svega, ja nisam jos bila spremna da se odvojim od svog muža. U osmom mesecu trudnoće, ja nisam mogla više izdržati i otišla sam da stanujem kod mojih roditelja. Moj muž je pokušavao svakodnevno telefonski da me ubedi da se vratim kod njega i obećavao da neće nikad više da dignu ruku na mene, podvlačeći da pored svega, on je otac našeg deteta.

Pomirili smo se i ja sam se vratila da nastavim da živim sa njim i zaista se sve poboljšalo. Manje je izlazio, zaposlio se i nije više bio u stanju da se razljuti za bilo šta. To me je ohrabrilo.

Međutim, posle nekoliko nedelja kada se naš sin rodio, sve je počelo iznova. Beba je neprestano plakala. Iz tog razloga, moj muž me je ocenio da sam loša majka i izlazio je u kafane gde je provodio noći.

Situacija je došla do nemogućnog stanja i jednog dana kada je ušao jako kasno i kao i pre: kada se beba rasplakala, moj muž se ovog puta razbesnio i počeo sve da lomi a mene da udara bez zastoja.

Komšinica je pozvala policiju, koja je mene i bebu odvela u zgradu za zbrinjavanje žena. »

TO SE SAMO DEŠAVA DRUGIMA

Veliki broj žena ne saoseća sa problemima nasilnih ponašanja u braku i ubeđene su da tako nešto se njima ne može dogoditi.

Ali žene koje maltretira njihov životni partner, imaju utisak da odgovaraju klišeju jedne izudarane žene, majke porodice, bez zanimanja, koja je došla iz jedne siromašne sredine itd.

Mašinerije nasilnih postupaka su prepedene. Dogovori koji naravno postoje u krugu svakog bračnog para – mogu biti izmani pulisani od strane jednog partnera, da se stekne dojam da su obje strane zadovoljene. Takav stav može da dovede do poniženja i da dostigne čak i jedan srazmer neravnopravnosti i gospodarenja.

Faktori koji takva stanja prouzrokuju mogu biti na primer, trudnoća, odselenja za inostranstvo, jednostavne situacije gde žena postaje slabiji pol.

Principijelno, ni jedna žena u potpunosti ne može biti sigurna da neće upasti u takav specifičan problem, koji je mnogo više raširen nego što se zapaža, po gotovu onaj koji se skoro ne primećuje, kao što je to sistematsko omalovažavanje i ponižavanje. Iz tog razloga, treba(mo) biti jako oprezan(ni).

*Postavite sebi
sledeća
pitanja:*

A VI, JESTE LI VI ISTO ŽRTVA NASILNIH POSTUPAKA U BRAČNOJ ZAJEDNICI ? POSTAVITE SEBI SLEDEĆA PITANJA:

- > _____ Da li vaš životni partner stalno kritikuje vaš izgled, konfekciju, ponašanje, šta govorite ?
- > _____ Da li vas kritikuje pred ostalim svetom ?
- > _____ Imate li utisak da vam je uskraćeno da odete u posetu vašim roditeljima, vašim prijateljima ili prijateljicama, bez odobrenje od vašeg bračnog druga?
- > _____ Da li vas životni partner opsuje, ili vam kaže ružne reči i da li on ima uopšte gledano, negativno mišljenje za ostale žene?
- > _____ Osećate li vi to, bilo šta da uradite, vi nikada niste u pravu ?
- > _____ Da li se vi ponašate uvek obazrivo, jer imate strah da će doći do svađe ?
- > _____ Da li vaš bračni drug traži potrebu da vas neprestano kontroliše šta radite; gde ćete ići, uz pratnju neke druge osobe, zbog čega ste izašli itd. ?
- > _____ Je li vaš životni partner toliko ljubomorani da ne prestaje da vas optužuje da ste mu neverni ?
- > _____ Je li vam pretio da će vam napraviti zlo, da će napasti decu ili da će izvršiti samoubistvo ako ga vi ostavite samog ?
- > _____ Da li ste prisiljeni da opštite sa njim i onda kada vi niste raspoloženi ?
- > _____ Je li vam pretio da će da vas tuče ?
- > _____ Je li vas kada žestoko odgurnuo ili ošamario ?

Ako ste vi i na jedno a čak i na više pitanja odgovorili sa «DA», postoji mogućnost da ste i vi jedna od žrtava nasilnog postupka u vašoj životnoj zajednici. Ne ustručavajte se nikada da odete u odeljenje informacije za žene i otvoreno se posavetujete u vezi vaše situacije sa jednom stručnom savetnicom ili sa jednim stručnim savetnikom !

KAKO TO IZBEĆI ?

Nasilno ponašanje u životnoj zajednici je jedan zamršen krug. Što više podnosite ponižavanja i udarce, što više će biti teže da uspostavite jednu harmoničnu bračnu sredinu. Sva nadanja da će se to stanje popraviti je samo sanjarenje.

Čovek koji dignu ruku samo jedan put, ponoviti će to i drugi put !

> _____ Uzmite u obzir opasnost koja vam preta kada se nakupe krize ljubomore i kada treba sve da se odvije po njegovoj volji i željama. Oslonite se na vaše osećaje. Oni će vam dati odgovor da u vašim odnosima postoje problemi.

> _____ Uvek popuštati nije rešenje. Pokušajte da se suprotstavite kada dođe do prepirke ili svađe.

> _____ Nemojte dozvoliti da vas neko ponižava. Kada on stalno insistira da pronađe vaš slabi položaj («Opet si se udebljala?!»), to nije slučajno; On sistematski u tome traži da vas nadvlada i da praktično uništi sav vaš lični ugled.

> _____ Kada se on pokaže nasilan: nemojte se dvoumiti i da ne tražite savet od druge osobe. Nemojte prećutati i preći preko toga, jer imate strah a i stid vas je šta se desilo. Naprotiv svemu, poverite to vašoj prijateljici, vašem kolegi, vašoj ili njegovoj porodici. Obratite se jednom od odeljenja za savet žena.

> _____ Dajte mu na znanje da ćete idućeg puta zvati policiju. I onda: ako se to ponovi, nemojte se ustručavati, budite konsekvantni i zaista to učinite bez dvoumljenja! U takvom slučaju, nastojte u tome da policija napravi pravu prijavu ako vam dođe u pomoć. Na taj način, ako se tako nešto još dalje ponovi, da taj prekršilac zakona ne može kasnije da kaže da se to prvi i poslednji put dogodilo. Predvidite da uložite krivičnu prijavu i eventualno da odredite i jednog advokata ili advokaticu da brani vaše interese.

> _____ Tražite od vašeg životnog partnera da se posavetuje sa jednom stručnom osobom da mu se pomogne da promeni svoj nastup. Vaši pokušaji da shvatite razloge njegovog ponašanja prema vama («Šta je to što ga je dovelo do takvo situacije?»), nije dovoljno da bi se našlo pravo rešenje za takav problem. On treba da se nauči da odstrani te sukobe bez da upotrebi neki nasilan potez. Nemojte to smatrati kao sanjariju: Ako se nađete u jednom zamršenom krugu, ni vi ni vaš životni partner nećete moći izaći iz njega na samostalni način, bez pomoći jedne stručne osobe.

Razvod braka je težak potez. Medjutim, ako vi nemate više mogućnosti da bi se stanje poboljšalo i da se bojite za vasu sigurnost licnog života, ne preostaje vam nista drugo osim: da pobegnute iz kuće. Ako vas niko od vaših prijatelja ili daljnje rodbine ne prihvati kod sebe, obratite se što pre jednom od odeljenja za savete za žene ili policijskim organima, koji će vam pomoći da dobijete smeštaj u jednom prebivalištu za žene, gde ćete jedno vreme stanovati i biti pod zaštitom. Možda danas vam to se čini nemoguće ali: **Vi ćete onda uskoro biti nanovo na pravom putu vašeg života.**

SVAKIDAŠNJE NEUMESNO ZADIRKIVANJE

- > _____ Ako vam jedna osoba govori bezobrazne reči,
- > _____ Ako vaš poslodavac vas dira ili vas je pipnuo nepoželjno,
- > _____ Ako vaš sused ne prestane sa nepoželjnim nastupima,
- > _____ Ako vam jedna osoba neprestano dosađuje na telefonu,

Tada

- > _____ nemojte sebe kriviti !

Ta osoba koja se ponaša neumesno ili vam dosađuje, ona je jedina kriva za svoje ponašanje. Vaše ponašanje ili vaša odeća, čak i ako je to nešto ekstravagantnog izražaja, ne daje nikakvo pravo da vas neka osoba neumesno zadirkuje ili omalovažava.

- > _____ budite neporaženi

Nemojte se dati da vas neko napravi žrtvom. Suprotstavite se ! Nemojte se ustručavati da odgovorite energično na svaku neumesnu ili nepoželjnu provokaciju. Zviždjte telefonsku slušalicu, a ako vi to ne znate, uzмите zviždaljku u pustite taj zvuk na slušalici svaki put kad ustanovite da ta dotična osoba pokušava neprestano da vas vređa na tefonu. Ako ste neumesno zadirkivani, vi kao ženska osoba imate sva prava da branite svoj ponos i ugled, čak i na brutalan način, mada to u principu ne priliči jednom «ženskom» polu.

- > _____ tražite saveznike, saveznice !

Ako vam se tako nešto desi na ulici, tražite pomoć od prolaznika, prolaznica. Ako tako nešto doživite na radnom mestu, ispričajte se sa vašim kolegama, koleginicama, tražite podršku vaše borbe kod člana radnog sindikata vaše radne zajednice ili gde ste eventualno učlanjeni ...

NASILNO PONAŠANJE NIJE SAMO LIČNA AFERA

> _____ PRUŽITE VAŠU POMOĆ

kada je jedna ženska osoba neumesno zadirkivana ili čak fizički napastvovana. Nemojte da se izlažete opasnostima, i na primer, da se lično umešate u to. Ako je potrebno, vi možete pružiti pomoć i iz neposredne daljine, ali to uradite! Na taj način, vi ćete dati na znanje tom prekršiocu zakonskih propisa a i toj nevinnoj žrtvi da taj očividni slučaj nije privatna afera. Tražite odmah neku efikasnu pomoć.

> _____ NEMOJTE SE PRAVITI SLEPIM

kada je vaša prijateljica, vaša susedka ili koleginica maltretirana kod nje u stanu. Obratite pažnju na njeno alarmno ponašanje. Vaša primećivanja njenog neobičnog ponašanja, da se ona drži rezervisano, da traži utehu u alkoholu ili neograničenom potrošnjom nekih lekova, može da bude razlog nekog maltretiranja. Iza tamnih stakala naočara za sunce ili odeće sa dugačkim rukavima, mogu se naći sakriveni modrice, otekline ili teške ozlede. Obratite se odmah i pomozite takvoj osobi da ona stekne poverenje u vas. Pružite joj svu vašu pažnju, ali ostavite joj da se ona sama odluči da vam ispriča njen problem.

> _____ NEMOJTE SE PRAVITI GLUVIM

kada vam se ona izjada da ima problema u njenoj životnoj zajednici. Verujte joj što vam je ispričala. Nemojte da postupite kao onaj ili ona koji zaključuju sa: «To je moralo tako da se dogodilo!» Nemojte je okriviti, rečima:» Zašto ti dozvoljavaš tako nešto?» Sa druge strane, vi ne trebate da je pretovarate vašim savetima. Ne govorite joj šta bi trebalo da uradi, da bi trebala da napusti tu sredinu ili da ostane i da trpi dalje. Nemojte joj ni predlagati da vi posređujete u toj stvari i popričate sa tim njenim životnim partnerom i time sami srediti te problematične stvari.

*Nasilno
ponašanje je
jedno jako
sredstvo za
prikazivanje
nadmoćnosti*

**Saslušajte je pažljivo bez da je osuđujete.
Prenesite joj jasno sledeće poruke:**

- > _____ Da ona nije razlog da se dešava takvo nasilno ponašanje.
- > _____ Da ne treba da se osuđuje.
- > _____ Da nije izgubila pamet.
- > _____ Da nije sama.
- > _____ Da ona sama ne može da promeni ponašanje njenog životnog partnera.
- > _____ Da nasilno ponašanje nije, cad je kriza na vrhuncu, nego jedno sredstvo prikazivanja nadmoćnosti.
- > _____ Da izvinjenja i obećanja takvog nasrtnika neće zaustaviti njegovo nasilno ponašanje.
- > _____ Nasilno ponašanje prema svom bračnom drugu je uvek jedan kriminalni postupak.

Nasilno ponašanje se nikad ne može opravdati.... Svaka osoba može da se odluči da ne upotrebi nasilno ponašanje ! Predvidite sa tom ženskom osobom druge alternative, koje postoje i pomozite joj da se primene zaštitne mere za nju i za njenu decu. Ostavite joj vremena da ona sama odluči najbolje kako da postupi. Skrenite joj paznju da ona ima mogućnosti da joj pomogne jedna stručna osoba. Poštujte njeno pravo da taj problem ostane njena licna tajna.

ZAKON OD 8 SEPTEMBRA 2003 SA ODREDBAMA KOJI SE ODNOSE NA NASILNA KUĆNA PONAŠANJA

NA OSNOVU ZAKONA

Od 1-vog novembra 2003, postoji zakon koji se odnosi na nasilna kućna ponašanja.

Ako ste ugrožena (ogrožen), ili da jedna osoba sa kojom ste u životnoj zajednici, vas maltretira:

OBRATITE SE POLICIJI NA TELEFONSKI BROJ 113

Na osnovu ustanovljenih činjenica, policijski organi, po odobrenju Javnog Tužioca prinudno će iseliti tog nasilnika iz te životne zajednice.

Rok da ta osoba mora da bude van stana je 10 dana.

Za to vreme, osobi koja je bila prinudno iseljena je zabranjeno pod pretnjom primene kazne (cl. 439 Krivičnog zakonika) da se vrati da stanuje gde je bio pre ili pak u neko odelenje koje pripada tom stambenom objektu.

Policija zahteva od iseljene osobe da joj preda sve ključeve od tog stana kao i od prostorija koje pripadaju tom stambenom objektu.

Kada dođe do prinudnog iseljenja, policija pravi krivičnu prijavu.

Jedna kopija od te prijave će biti uručena vama.

Policija ili sudski organ će obavestiti odelenje koje vodi dosijea za ugrožene žrtve nasilnih ponašanja, primenu mere prinudnog iseljenja.

To odelenje je osnovano u vezi sa navedenim zakonom protiv nasilnih ponašanja.

Cilj mu je da pomaže, da uputi i da savetuje osobe koje su bile ugrožene nasilnim ponašanjem u životnoj zajednici i isto tako aktivno traži da stupi u kontakt sa njima.

IZVOD IZ ZAKONIKA IZGLASAN 8. SEPTEMBRA 2003 KOJI SE ODNOSI NA NASILNA PONAŠANJA

ČLAN 1 : « U OKVIRU ZADATAKA PREVENTIVNIH MERA ZA PREKRŠAJE A I ZA ZAŠTITU OSOBA, POLICIJA, UZ DOZVOLU DRŽAVNOG JAVNOG TUŽILASTVA, PRINUDNO ISELJAVA IZ STANA I SVIH DODATNIH STAMBENIH PROSTORIJA, ONE OSOBE KOJE SE PRIPREMAJU DA NAPRAVE NEKO KRIVIČNO ILI ZABRANJENO DELO I TIME DOĐE DO OZBILJNIH POVREDA A ČAK I DO UGROŽENJA ŽIVOTNE OPASNOSTI ILI PAK DA SE PRIPREMA DA PO DRUGI PUT PONOVO SE UGROŽE (I) OSOBE(BU) SA KOJOM(MA) ŽIVI ZAJEDNO A KOJA JE (KOJE SU) ČAK VEĆ BILA(E) IZLOŽENA(E) KAO UGROŽENA(E) ŽRTVA(E)...»

A POSLE ?

Čim je takva mera izrečena, odeljenje koje vodi takva dosijea, obavestiti će vas o tome i to ili napismeno ili telefonom.

Isto tako, to odeljenje će vam reći vaša prava i vaše mogućnosti za daljnje postupke.

Vi imate rok od 10 dana da podnesete zahtev kod Predsednika Okružnog suda, da vam se izda odluka na osnovu koje se zabranjuje povratak u stan onoj osobi koja je bila prinudno iseljena.

Takva zakonska mera važi najviše 3 meseca nezavisno ko je pravi vlasnik stambenih prostorija i ko je do tada tu stanovao.

ZA POJEDINE SLUČAJEVE, SUD MOŽE DA ODLUČI I ZA DODATNE MERE I TO:

- > _____ Zabraniti da kontaktira
- > _____ Zabraniti da se približi
- > _____ Zabraniti da dolazi na poneka određena mesta
- > _____ Zabraniti na pravo da ugosti svoju decu

TOKOM 1-VE GODINE (OD 01.11.2003 – 31.12.2004)

- > _____ 181 PRINUDNO ISELJAVANJE
- > _____ 276 DECE DOŽIVELO TO

KOME SE OBRATITI ?

_____ **Fraentëlefon :** (od ponedeljka - četvrtka 09:00č. -17:00č.)

_____ **Tel. br 123 44**

_____ **Policija :** (24 hrs)

_____ **Tel. br 113**

_____ **Služba Hitne Pomoći :** (24 hrs)

_____ **Tel. br 112**

Odelenja za obaveštajna gde žene se mogu konsultovati su :

FEMMES EN DÉTRESSE ASBL :

> BIRO ZA INFORMACIJE I SAVETOVANJE ZA ŽENE

1, RUE DUCHSCHER

L-1424 LUXEMBOURG

12, RUE DE L'ALZETTE

L-4010 ESCH/ALZETTE

18, AV. J.-F. KENNEDY

L-9053 ETTTELBRUCK

RAZGOVOR UZ PRETHODNO ZAKAZIVANJE SASTANKA

TEL.: 49 08 77

CONSEIL NATIONAL DES FEMMES LUXEMBOURGEOISES :

> FOYER SUD « FRAEN AN NOUT »

10, RUE DE L'ÉGLISE

L-4002 ESCH/ALZETTE

23, GRAND-RUE

L-4575 DIFFERDANGE

RAZGOVOR UZ PRETHODNO ZAKAZIVANJE SASTANKA

TEL.: 54 57 57

FONDATION MAISON DE LA PORTE OUVERTE

> CENTRE OZANAM

64, RUE MICHEL WELTER

L-2730 LUXEMBOURG

TEL.: 48 83 47

FAX: 40 97 87

Savetovalište za žene koje su žestoko ugrožene u životnoj zajednici je:

FEMMES EN DÉTRESSE ASBL :

> SAV

B.P. 1024

L-1010 LUXEMBOURG

TEL.: 26 48 18 62

FAX: 26 48 18 63

KOME SE OBRATITI ?

_____ **Fraentëlefon :** (od ponedeljka - četvrtka 09:00č. -17:00č.) _____ **Tel. br 123 44**
 _____ **Policija :** (24č.) _____ **Tel. br 113**
 _____ **Služba Hitne Pomoći :** (24č.) _____ **Tel. br 112**

Specijalne prihvatne kuće u Luxemburgu - u za smęstaj zena (neprekidno dan i noć) su:

CONSEIL NATIONAL DES FEMMES LUXEMBOURGEOISES :

> FOYER SUD « FRAEN AN NOUT »

B.P. 189 L-4002 ESCH/ALZETTE
 TEL.: 54 57 57 FAX: 53 06 61

FEMMES EN DÉTRESSE ASBL :

> FRAENHAUS LËTZEBUERG

B.P. 1024 L-1010 LUXEMBOURG
 TEL.: 44 81 81 FAX: 29 30 80

> MEEDERCHERSHAUS

1, RUE DUCHSCHER L-1424 LUXEMBOURG
 TEL.: 29 65 65 FAX: 49 41 49

FONDATION MAISON DE LA PORTE OUVERTE

> FOYER PAULA BOVÉ

38-40, RUE D'ANVERS L-1130 LUXEMBOURG
 TEL.: 49 10 17 FAX: 40 98 17

> HÔTEL MATERNEL

38-40, RUE D'ANVERS L-1130 LUXEMBOURG
 TEL.: 40 54 38 / 49 10 17 FAX: 40 98 17

> FOYER SICHEM

2, RUE CHARLES RAUSCH L-7247 WALFERDANGE
 TEL.: 33 25 96 FAX: 33 62 20

> EESCHWËLLER-HAUS-EDITH-STEIN

20, DUERFSTROOSS L-9651 ESCHWEILER/WILTZ
 TEL.: 26 95 00 40 FAX: 26 95 09 10

FONDATION PRO FAMILIA:

> CENTRE FAMILIAL BETHLEHEM

5, ROUTE DE ZOUFFTGEN L-3598 DUDELANGE
 TEL.: 51 72 72 FAX: 52 21 88

NOÉMIE ASBL. :

L-4280 ESCH/ALZETTE TEL.: 54 01 77

CONSEIL NATIONAL DES FEMMES
LUXEMBOURGEOISES A.S.B.L.

FEMMES EN DÉTRESSE A.S.B.L.

FONDATION MAISON DE LA PORTE OUVERTE

FONDATION PRO FAMILIA

NOEMI A.S.B.L.

U SARADNJI SA MINISTARSTVOM ZA
RAVNOPRAVNOST I ŠANSE

Luxemburg 2005

izdanje je subvencionirano od strane ministarstva za ravnopravnost i šanse

Ovo se dešava kod prevoza u javnom saobraćaju. On sedi preko puta nje i fiksira je neprestano. On traži namerno njen pogled i pokušava da dobije njen pogled. Njoj je to neugodano, ona ne gleda u pravcu njega i trudi se da ignoriše takvo napastvovanje. *Ovo se dešava u spavaćoj sobi. » Dva puta nedeljno, to je bračna obaveza. » To ona izjavljuje da se zna, jer njen suprug je siluje već godinama.* *Ovo se dešava kod večernjih zabava. » Profesor zabavlja svoje pozvane goste : » Moja žena je postala prava intelektualka, i to kao i ja : ona je sad baš pročitala jednu knjigu » on je ismeva u njenom prisustvu.* *Ovo se dešava u sopstvenom stanu. On izjavljuje: « Samo sam hteo da joj pokažem ko ovde komanduje». Kada se ona usudila da ga svojevolejno upita da joj da novac za kućne potrebe, on ju je lepo izudarao po licu.* *Ovo se dešava na telefonu. Ona bude nazvana i ponovljeni pozivi su bezobraznog karaktera. Ti telefonski pozivi joj prouzrokuju odvratni i mučni osećaj. U svome sopstvenom stanu, više se ona ne oseća sigurnom.* *Ovo se dešava na radnom mestu. « Ako se pokažete malo više inteligentom, ja bi onda na moj način mogao da uradim nešto za vas », kaže njezin šef i u istom momentu joj stavlja ruku za potiljak.*

